

FRANKFURTER BUCHMESSE

13.—18. OKTOBER 1965

Pap János

A "FRANKFURTER BUCHMESSE" TÖRTÉNELMI ELŐZMÉNYEI

A "Frankfurter Buchmesse" régi hagyományokkal rendelkezik. Első írásos emlék 1574-ből származik, amikor a genfi Henri Etienne ismert tudós és nyomdatulajdonos dicsérő hangokkal emlékezett meg a frankfurti könyvvásárról és kiállításról. A 15. század második felében már évente kétszer, rendezetesen, összejöttek a német, francia és svájci kiadók, hogy bemutassák új kiadványaikat Frankfurtban, de e találkozók nemcsak kiadók, nyomdászok, könyvkereskedők vettek részt, találkozókat adott itt a tudományos világ is, tudósok, írók, bölcselek. Itt jelent meg 1564-ben az augsburgi könyvkereskedő Georg Willer újdonságkatalógusa, az első "Messe-katalog". 1597-től Frankfurt már megtiltotta a magánszemélyeknek "Messe-katalog" kiadását, s azt a könyvvásár rendezőségének hatáskörébe utalta. Frankfurt szerepe a könyvkiállítások és könyvvásárok rendezésében a 18. századig tartott, amikor is Lipcse hódította el a hegemoniát és lett a könyvpiac központja. A második világháború után mind a Német Demokratikus Köztársaság, mind a Német Szövetségi Köztársaság harcolt a könyvközpont címért és rangért. Lipcse továbbra is tartotta a vezető helyét az európai, majd a világ könyvpiacának központjáért folyó harcban, lassan azonban felzárkózott mellé Frankfurt is.

Az új "Frankfurter Buchmesse"

1949-ben mégcsak "hazai" könyvvásárt rendezett 205 nyugatnémet kiadó részvételével, egy évvel később azonban, 1950-ben, már 8 külföldi állam 100 kiadója csatlakozott a 360 német kiadó mellé. 1955-ben az 1158 kiállító cég között 20 ország, 611 külföldi kiállítója is szerepelt, s ez évben a felélesztett "Frankfurter Buchmesse" 17. évében már 38 ország 1585 kiállítója jelent meg a 791 német kiadó mellett.

DER MARKT DER MÄRKTE
Von den Anfängen der Frankfurter Buchmesse
Von Helmut Presser

Matthäus Merian madártávlattól készített metszete
1628-ból a frankfurti "Buchmesse" területét ábrázolja

Az idei "Frankfurter Buchmesse"-n legtöbb kiadóval természetesen Németország /MDK és NSZK közösen/ jelentkezett /791/, majd Anglia 279, USA 232, Franciaország 150, Svájc 123, Olaszország 95, Spanyolország 85, Hollandia 85, Ausztria 69 és Japán 10 kiadóval. A Szovjetunió 50, Lengyelország 30, Csehszlovákia 32, Magyarország 16, Románia 14, Jugoszlávia 7 kiadóval; Bulgária, Albánia és Népi Kína nem vett részt a kiállításon /Taiwan 23 kiadóval jelentkezett/. A Szovjetunió és a népi demokráciák általában kollektív nemzeti kiállítással jelentkeztek a 7/B pavilonban /tehát nem szakosítva!/, egyedül a lengyelek néhány kiadója vett részt külön pavilonnal és Jugoszlávia, amely nem állított fel kollektív nemzeti kiállítást.

Először állította ki könyveit a frankfurti kiállításon Honkong, Kenya és Nigéria.

A kiállítás helye

A kiállítás színhelye a frankfurti főpályaudvar közelében levő állandó kiállítási terület, amelynek hat különálló, önálló pavilonjában rendezték meg a "Buchmesse"-t 28 000 m² területen. A kiállítást 9 témacsoportra bontották:

1. Szépirodalmi kiadók
2. Vallásos kiadók
3. Ifjúsági kiadók
4. Tudományos kiadók
5. Művészeti kiadók
6. Szakkiadók, térképkiadók
7. Vegyes kiadók
8. Hanglezsgyártók
9. Nemzeti kiállítások

Ehhez csatlakozott a "Könyvkereskedői kiegészítő eszközök" kiállítása, külön kis pavilonban. A kiállítás különös jelentősége a szakemberek részére, hogy megismerhetik más országok jelentősebb kiadványait, könyveket és fordítási jogokat vásárolhatnak, tehát a vásár jelentős üzletkötési lehetőségeket biztosít. Lehetővé tette továbbá személyes kapcsolatok létesítését különböző kiadókkal, amelyek gyűmölcsöző kihatása hazai viszonylatban a Kultura Külkereskedelmi Vállalat, az Akadémia Kiadó és Corvina kiadó vonalán jelentkezett.

A kiállítás 6 napig tartott, reggel 9-18³⁰-ig volt megtekinthető, de a nagyközönség részére mindennap csak 14 órától állt rendelkezésre, hogy a délelőtti órákban a szakemberek, kiadók, könyvkereskedők, könyvtárosok, kutatóintézeti könyvbeszerzők tárgyalhassanak, tárgyalhassanak, rendelhessenek. A kiállítás technikai kivitelezése egyszerű, dekorációmentes volt. A kiállított könyveket nyitott polcon fektették, dekorációt, grafikai díszítéseket csak a legritkább esetekben alkalmaztak. A kiállítók a helykihasználás céljából aránylag zsúfolva mutatták be ujdonságaikat, de mindent szabadpolcon, a könyvek böngészésének szabad lehetőségét adva.

**Verzeichnus der neuen Bücher/welche
zu Frankfurt am Mayn Fastenmes dises
1565. Jars in öffentlichem Kauff sein
fürgelegt/ vnd sayl gehabt
worden.**

Az 1565. évi "ujdonságkatalógus" már német
nyelven ismertette a frankfurti könyvvásáron vásárolható
könyveket

A kiállítás katalógusa

A "Frankfurter Buchmesse" 360 oldalas katalógust is adott ki,
amely 300 kiadó - közöttük mintegy 200 szakkiadó - nevét és címét,
valamint kiadói körét is közli, lehetőséget adva ezzel, hogy néhány
kisebb műszaki kiadóval, amelynek értékes kiadványai vannak, a kap-
csolatokat fel lehessen venni.

A kiállításra a kiadók nagymennyiségű és igen szép kivitelű
prospektusokat készítettek.

A Magyar Népköztársaság pavilonja

A magyar könyvkiállítás a 7/B csarnokban a nemzeti kiállítások
között - aránylag jó fekvésű helyen - nyert elhelyezést. A magyar ki-
állítás láthatólag sikeres volt. Mind délelőtti, a szakemberek láto-
gatásánál, mind délutáni, a nyilvános megtekintéskor sok nézője a-
kadt a magyar nyelvű és magyar szerzők idegen nyelvű műveinek. Saj-
nos, a rendezésre álló hely kevés volt, s így jelentős könyvter-
mésünkől csak izelítőt adhattunk. A nemzeti kiállítás előnye az
volt, hogy ha szűk keretek között is, de átfogó képet adott a hazai
könyvkiadásról. Kétségtelen hátránya viszont az volt, hogy szakkiadó-
ink nem jelentkezhettek a szakkönyvkiállítási pavilonban /a lengye-
lek a nemzeti kiállításon felül két kiadóval is szerepeltek a szak-
könyvkiállítói pavilonban!/, s így szakkönyveinkre nem hívhattuk fel
kellően a figyelmet. Pontosnak tartom ennek kiemelését, mert a legna-
gyobb érdeklődést a szakkönyvek irányában láttam, különösen a népsze-
rű tudományos könyvek iránt, amelyek hiánycikként jelentkeztek minden
kiadónál.

A "Verlag Dokumentation der Technik" szakkönyv információs szolgálata

A Verlag Dokumentation der Technik /München - Pullach/ cég a 7/B csarnokban érdekes szolgáltatást valósított meg. 400 szakkiadó 4500 új szakkönyvről adott felvilágosítást 50 szakcsoporti beosztásban.

A kiadó a "Frankfurter Buchmesse"-re történő jelentkezési lapok alapján bekérte a szakkiadóktól azoknak a könyveknek az adatait, amelyeket a kiadók a vásáron kiállítanak. E könyvek könyvészeti adatait kartonra vezette, és általa létesített 50 szakcsoportba sorolta.

A szakcsoport beosztását érdemes ide iktatni, mert alapul szolgálhat a saját osztályozó rendszer szerint működő szakkönyvtáraknak:

Általános csoport

A technikáról általában

Technika - és gazdaságtörténet

Természettudományok

Mérnöki és alaptudományok csoportja

Atomtechnika

Matematika

Fizika

Termotechnika

Orvosi technika

Gyógyszerészet

Egészség- és balesetvédelem

Akuszтика, Optika, Finommechanika, Foto

Meteorológia, asztronómia

Kémia

Méréstechnika, technológia.

nem fémek anyagok csoportja

Méréstechnika, technológia

Faipar

Műanyag

Textil- és ruházati ipar

Gumiipar

Festékek és lakkok

Üveg, kerámia, kő, agyag

Gépészeti csoport

Gépelemek, gépgyártás

Szabályozástechnika

Motorok, szivattyúk

Szerszámgépek

Haditechnika

Közlekedési csoport

Üzemen belüli anyagmozgatás

Gépjárművek

Vasut

Hajó, hajózás

Légi közlekedés

Közlekedés általában

Energia. Elektrotechnika

Elektronika csoport

Energiaelőállítás és elosztás

Tűzeléstechnika, tüzelőanyagok

Erősáram, világítástechnika

Híradástechnika, elektronika

Bányászat és kohászat csoportja

Bányászat, geológia

Vas- és acélöntészet

Fémek

Építészet

Általános építészet
Építőgépek, építőanyagok
Magasépítés, városépítés, architektura
Mélyépítés, hidépítés, utépítés
Vízépítés, vízellátás

Mezőgazdasági ipar

Élelmészeti ipar csoportja

Élelmészeti ipar, élvezeti cikkek
Mezőgazdaság, halászat

Üzemgazdaság, közgazdaság csoportja

Ipari technika, fogyasztási cikkek
Nyomda, papír
Üzemgazdaság
Piackutatás
Ipar, közgazdaság
Szabadalmi jog

E kartonok felső szélén feltüntették a kiadó nevét és azt, hogy a "Frankfurter Buchmesse"-n melyik pavilon, melyik kiállító helyén állítja ki a kiadó a vonatkozó könyvet.

A 15 x 11 cm méretű kartonok 50 szakcsoporti elosztásából az érdeklődő kérésére kiemelték a csoportba tartozó könyvek céduláit és automata Rank-Ierox berendezéssel azonnal átmásolták. Az érdeklődő ezután a gyorsjegyzék alapján megkereste a megfelelő pavilon megjelölt helyén a kiadót, és megtekintette a könyvet.

A Verlag Dokumentation der Technik e kezdeményezése - annak ellenére, hogy elég primitív eszközökkel, kisipari módszerekkel /kézi válogatás! / történt - szerény véleményem szerint nagyobb figyelmet és főleg nagyobb propagandát érdemelt volna.

Technikai berendezések kiállítása

NOVORVM LI-
BRORVM, QVOS NVNDINAE
autumnales, Francoforti anno 1564.
celebrata, venales exhibuerunt.

CATALOGVS.

Ad exterorum Bibliopolarum, omniumq; rei Li-
terariz Studiosorum gratiam & vsum
coempti, & venales expositi:

AVGVSTAE,

IN OFFICINA LIBRARIA

Georgij Vvilleri, ciuis & Bi-
bliopolae Augustani.

Inferi sunt his nonnulli, quidemq; perpauci vetu-
stioris editionis libri, ob raram eorum & infi-
gnem utilitatem commendabiles, & iam
multoties à doctis viris
expetiti.

ANNO A SALVTIFERO VIR-
ginis partu, M. D. LXIII.

A "Frankfurter Buchmes-
se" kiállításához kapcsolód-
ott külön pavilonban a se-
gédesszközök kiállítása. E
kiállítás elsősorban a
könyvkereskedelemben hasz-
nálható eszközöket mutatta
be, így könyvvállványokat,
csomagoló anyagokat, stb.
Figyelemre méltó volt az
Eriksen et John K.G. által
kiállított "Lundia" nevű
guruló polc, amely a gördü-
lő raktárak módszerét való-
sítja meg villamos hajtás
nélkül. A fából készült
szekrények könnyen gördít-
hetők.

A frankfurti könyvvásárra
készült első könyvkatalógus
1564-ből már 256 könyvujdon-
ságot tartalmazott

PAP, J.: "Frankfurter Buchmesse" /The Frankfurt Book Fair/

Gives a review of the book fair, where 1585 publishers of 38
states participated, after having summarized the antecedents of the
"Frankfurter Buchmesse", that can be traced back as far as the year
1574. Thematic set-up and objectives of the fair. Review on the fair
upon 25 000 m² and the pavilion of the Hungarian Peoples' Republic.
Analysis of the trade book information service of the Verlag Dokumen-
tation der Technik, where information had been given on 4500 techni-
cal books according to 50 special subjects. Visitors of the pavilions
could not only get the bibliographical data of the books interesting
them, but at the same time could find the books on the site, too by
the aid of a quick information list - multiplied by the Rank Xerox

2-al machine - wich showed the no. of pavilion and the place for exhibiting also besides giving the name of the exhibitor, and so the publication was at hand at the fair as well.

∴∴∴

PAP. J.: "Frankfurter Buchmesse"

Erörterung der bis auf 1574 zurückreichenden Vorgeschichte der Frankfurter Buchmesse. Auf der Frankfurter Buchmesse 1965 haben 1585 Verleger aus 38 Staaten teilgenommen. Beschreibung der Zielsetzungen und der thematischen Aufteilung der auf 28 000 m² Fläche angelegten Ausstellung sowie des Pavillons der Volksrepublik Ungarn.

Es wird der Fachbuch-Informationsdienst des "Verlags Dokumentation der Technik" gezeigt, wo Information über 4500 neue Fachbücher von 400 Fachbuchverlagen von 50 Fachgebieten erteilt wurde. Die Besucher dieses Pavillons erhielten nicht nur die bibliographischen Angaben von Fachgebieten, sondern auch eine Schnelliste, hergestellte an Ort und Stelle mit "Rank Xerox 2", die ausser dem Namen des Ausstellers die Nummer des Ausstellungspavillons und darin den Platz angab, wo die Bücher zu besichtigen sind.

∴∴∴

ПАП Я.: Франкфуртская книжная ярмарка

После обсуждения исторических предпосылок Франкфуртской книжной ярмарки /следы которой возникают уже в 1574 г./, в статье говорится о книжной ярмарке 1965 г. в которой приняли участие 1585 издательств из 38 стран.

Говорится о тематическом подразделении расположенной на территории в 28 000 м² выставки, об ее целях и о павильоне Венгерской Народной Республики. Анализируется деятельность службы информации по техническим книгам при издательстве "Dokumentation der Technik", где была дана информация о 4500 новых книгах 400 технических издательств в разбивке на 50 отраслевых групп. Посетители павильона не только могли получить сведения о книгах, по интересующим их вопросам, но могли также на месте получить указания о том, в каком павильоне, в каком месте выставлена данная книга. Указания давались на основании размноженного на аппарате РАНК-КСЕРОКС 2 списка, в котором указаны все необходимые данные.

— ∴ —